

Bruksela, 16 lipca 2021 r.
(OR. en)

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2021/0208(NLE)

10851/21
ADD 4

JUSTCIV 118
IA 141

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	16 lipca 2021 r.
Do:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, sekretarz generalny Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	SWD(2021) 193 final
Dotyczy:	DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI - STRESZCZENIE SPRAWOZDANIA Z OCENY SKUTKÓW - towarzyszący dokumentowi: Wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie przystąpienia Unii Europejskiej do Konwencji o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument SWD(2021) 193 final.

Zał.: SWD(2021) 193 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 16.7.2021 r.
SWD(2021) 193 final

DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI
STRESZCZENIE SPRAWOZDANIA Z OCENY SKUTKÓW

Towarzyszący dokumentowi:

Wniosek dotyczący decyzji Rady

**w sprawie przystąpienia Unii Europejskiej do Konwencji o uznawaniu i wykonywaniu
zagranicznych orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych**

{COM(2021) 388 final} - {SEC(2021) 279 final} - {SWD(2021) 192 final}

Streszczenie oceny skutków
Ocena skutków przystąpienia Unii Europejskiej do Konwencji o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych („konwencja w sprawie orzeczeń”)
A. Zasadność działań
Dlaczego należy podjąć działania? Na czym polega problem?
Obecnie obywatele UE i przedsiębiorstwa, ubiegając się o uznanie i wykonanie w państwie trzecim orzeczeń wydanych w UE, mają do czynienia z otoczeniem prawnym, które jest niejednolite ze względu na brak kompleksowych międzynarodowych ram ustanowionych w odniesieniu do uznawania i wykonywania zagranicznych orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych. Oznacza to, że wierzyciele, których roszczenia zostały stwierdzone orzeczeniem sądu, muszą odnaleźć się w mozaice przepisów praw krajowych państw trzecich dotyczących uznawania zagranicznych orzeczeń, a także w obowiązujących traktatach dwustronnych, regionalnych i wielostronnych. W związku z tym, aby mieć szansę wykonania istotnego dla nich orzeczenia, osoby uczestniczące w międzynarodowym postępowaniu sądowym muszą zainwestować środki, czas, a w wielu przypadkach także zasięgnąć opinii zewnętrznych ekspertów w celu przygotowania solidnej strategii postępowania sądowego. Taka złożoność , jak również związane z nią koszty i niepewność prawa , stanowią czynniki odstrasżające, które mogą powodować, że przedsiębiorstwa i obywatele unikają postępowań sądowych i poszukują innych form rozwiązywania sporów, rezygnują z dochodzenia swoich roszczeń lub decydują się całkowicie zrezygnować z zawierania transakcji międzynarodowych. To z kolei może mieć negatywny wpływ na gotowość przedsiębiorstw i obywateli UE do prowadzenia międzynarodowej działalności handlowej i inwestycyjnej . Ponadto, ponieważ wykonywanie orzeczeń UE w państwach trzecich jest niepewne, egzekwowanie prawa dostępu do wymiaru sprawiedliwości dla przedsiębiorstw i obywateli UE jest utrudnione .
Jaki jest cel inicjatywy?
Ogólnym celem jest poprawa dostępu do wymiaru sprawiedliwości dla przedsiębiorstw i obywateli UE za pośrednictwem systemu, który ułatwia uznawanie i wykonywanie zagranicznych orzeczeń w każdym miejscu na świecie, w którym dłużnik posiada aktywa, wspierając w ten sposób międzynarodowy handel i inwestycje . W szczególności inicjatywa ta ma na celu zwiększenie pewności prawa i przewidywalności międzynarodowych postępowań sądowych, ograniczenie kosztów i czasu trwania postępowań oraz umożliwienie uznawania i wykonywania orzeczeń wydanych w państwach trzecich w UE tylko wtedy, gdy przestrzegane są podstawowe zasady prawa Unii i gdy nie ma to wpływu na wewnętrzny dorobek prawny UE w tej samej sprawie .
Na czym polega wartość dodana podjęcia działań na poziomie UE?
Inicjatywa podlega wyłącznej kompetencji UE. Oznacza to, że pojedyncze państwa członkowskie nie mają możliwości przystąpienia do tej konwencji, a zamierzone cele można osiągnąć wyłącznie przez działania podejmowane na szczeblu UE.

B. Rozwiązania
Jakie warianty legislacyjne i nielegislacyjne rozważono? Czy wskazano preferowany wariant? Jak uzasadniono ten wybór lub jego brak?
Ze względu na ciągłe wsparcie i zaangażowanie UE w negocjacje, które doprowadziły do przyjęcia Konwencji w 2019 r., jak również ochronę głównych interesów UE w ramach tego procesu, wariant nieprzystąpienia do Konwencji brano pod uwagę głównie jako punkt odniesienia w celu oceny kilku wariantów strategicznych uwzględniających przystąpienie.
W wariantach tych uwzględniono przystąpienie UE do konwencji w sprawie orzeczeń bez żadnego oświadczenia

lub z oświadczeniem złożonym na podstawie art. 18 Konwencji, wyłączającym jej zastosowanie do określonych spraw (konsumenckich, pracowniczych lub ubezpieczeniowych, a także komercyjnej dzierżawy nieruchomości) lub orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych z udziałem państw lub podmiotów państwowych, na podstawie art. 19 Konwencji. Rozważano jeszcze inny wariant polegający na przystąpieniu wraz ze złożeniem obydwu oświadczeń na podstawie art. 18 i 19.

Preferowanym wariantem jest przystąpienie do Konwencji z ograniczonym, ukierunkowanym oświadczeniem wyłączającym uznawanie i wykonywanie przez sądy w UE orzeczeń wydanych w państwach trzecich dotyczących komercyjnej dzierżawy (najmu) nieruchomości położonych w UE. Oświadczenie, w którym wyłączono by pozostałe rozważane kwestie, uważa się za niepotrzebne, ponieważ w ramach Konwencji słabszym stronom zapewniono odpowiednią ochronę, choć w inny sposób niż w dorobku prawnym UE, a w przeciwieństwie do wariantu preferowanego szersze oświadczenia mogłyby utrudnić całkowite osiągnięcie celów niniejszej inicjatywy. Chociaż **wariant preferowany zapewnia poprawę dostępu do wymiaru sprawiedliwości i ma promować międzynarodowy handel i inwestycje, zwiększy jednocześnie pewność prawa i przewidywalność międzynarodowych postępowań sądowych, ograniczy koszty i czas trwania postępowań oraz jest w pełni zgodny z unijnym dorobkiem prawnym w tej dziedzinie**, a mianowicie z rozporządzeniem Bruksela Ia (rozporządzenie (UE) nr 1215/2012). Na podstawie tego rozporządzenia sądy w UE posiadają właściwość wyłączną do orzekania w sporach związanych z komercyjnym najmem nieruchomości położonych w UE.

Jak kształtuje się poparcie dla poszczególnych wariantów?

Przystąpienie do konwencji w sprawie orzeczeń zostało poparte przez państwa członkowskie oraz przez zdecydowaną większość zainteresowanych stron (przedstawicieli zawodów prawniczych, przedsiębiorstw, organizacji zawodowych prawników i komorników sądowych, przedstawicieli środowisk akademickich itp.) Jeśli chodzi o możliwość składania oświadczeń, państwa członkowskie sprzeciwiły się oświadczeniom na podstawie art. 19 Konwencji i nie wyraziły jasnych poglądów na temat oświadczeń opartych na art. 18. Tylko niewielka liczba zainteresowanych stron opowiedziała się za przystąpieniem z oświadczeniem na podstawie art. 19, natomiast w przypadku oświadczenia na podstawie art. 18 nie stwierdzono żadnej przeważającej tendencji.

C. Skutki wdrożenia preferowanego wariantu

Jakie korzyści przyniesie wdrożenie preferowanego wariantu lub – jeśli go nie wskazano – głównych wariantów?

Szacuje się, że **bezpośrednie korzyści dla obywateli i przedsiębiorstw z UE** przy staraniach o uznanie i wykonanie orzeczenia wydanego w UE przez kluczowych partnerów handlowych objętych analizą (Argentyna, Australia, Brazylia, Kanada, Chiny, Korea Południowa, Japonia, Stany Zjednoczone) wyniosą **od 1,1 do 2,6 mln EUR** w okresie odniesienia (2022–2026). Ma to związek z **przewidywanym ograniczeniem o 10–20 % kosztów** związanych z uznawaniem i wykonywaniem orzeczeń wydanych w UE w państwach trzecich. Ponadto oczekuje się, że **średni czas trwania postępowań zostanie skrócony średnio o try do sześciu miesięcy**.

Wariant ten będzie miał pozytywne skutki dla większości krajowych systemów prawnych państw członkowskich, przyczyniając się **do poprawy obecnego poziomu uznawania orzeczeń z państw trzecich w 22 państwach członkowskich**. W przypadku pozostałych czterech państw członkowskich sytuacja po przystąpieniu nie ulegnie pogorszeniu w stosunku do stanu obecnego, jednak poprawa w porównaniu z obecną sytuacją będzie niewielka lub żadna. Ponadto wariant ten jest **w pełni zgodny z dorobkiem prawnym UE** (rozporządzeniem Bruksela Ia) i w związku z tym charakteryzuje się najwyższym poziomem spójności na tym szczeblu.

Jakie są koszty wdrożenia preferowanego wariantu lub – jeśli go nie wskazano – głównych wariantów?

Oczekuje się, że **organy publiczne państw członkowskich** poniosą **pewne jednorazowe koszty** związane z wdrożeniem Konwencji, ale koszty te będą nieistotne. Sądownictwo prawdopodobnie doświadczy **niewielkiego wzrostu liczby spraw** w okresie odniesienia, ale wzrost ten zostanie **zrównoważony** przez oczekiwane **skrócenie czasu trwania postępowań**. Nie przewiduje się **żadnych kosztów dla przedsiębiorstw ani obywateli**.

Jakie będą skutki dla przedsiębiorstw, MŚP i mikroprzedsiębiorstw?

Przedsiębiorstwa z UE odniosą korzyści z większej pewności prawna i przewidywalności w transakcjach

międzynarodowych. Oczekuje się, że korzyści te będą **bardziej wyraziste w przypadku MŚP** niż w przypadku dużych przedsiębiorstw, ponieważ, próbując rozstrzygnąć międzynarodowy spór prawny, te ostatnie częściej decydują się na drogę postępowania polubownego niż sporu sądowego. W zakresie, w jakim przedsiębiorstwa z UE są stronami postępowań sądowych, skorzystają one na **lepszem dostępie do wymiaru sprawiedliwości** ze względu na większe prawdopodobieństwo uznania i wykonania europejskich orzeczeń w państwach trzecich, ale także na **niższych kosztach (o od 10 do 20 %)** i **krótszym czasie trwania postępowania (o od 3 do 6 miesięcy)**. Ze względu na wzajemny skutek proponowanego oświadczenia, które ma złożyć UE, korzyści te nie obejmą przedsiębiorstw z UE ubiegających się o uznanie i wykonanie orzeczenia europejskiego, które dotyczyło komercyjnej dzierżawy nieruchomości położonej w państwie, w którym wystąpiono o wykonanie. Szacowana niewielka liczba takich orzeczeń oznacza jednak, że sytuacje te nie wpłyną na ogólnie pozytywny charakter skutków dla przedsiębiorstw.

Czy przewiduje się znaczące skutki dla budżetów i administracji krajowych?

Nie przewiduje się, aby inicjatywa miała znaczące skutki dla budżetów i administracji krajowych. Oczekuje się, że obecne zasoby będą wystarczające, aby poradzić sobie z wdrożeniem Konwencji.

Czy wystąpią inne znaczące skutki?

Oczekuje się, że do 2026 r. w handlu towarami i usługami oraz bezpośrednich inwestycjach zagranicznych realizowanych we współpracy z wybranymi państwami trzecimi odnotowane zostaną wzrosty mieszczące się w przedziale 0,3 % – 1,6 %. Ponadto Konwencja może ułatwić uznawanie i wykonywanie orzeczeń w państwach, w których obecnie niezwykle trudno jest uzyskać wykonanie orzeczeń UE z korzyścią dla wierzycieli z UE, co pośrednio będzie skutkowało dalszym wspieraniem handlu z takimi państwami.

Te pośrednie skutki mogłyby ostatecznie przełożyć się na poprawę wzrostu gospodarczego i tworzenie miejsc pracy.

D. Działania następne

Kiedy nastąpi przegląd przyjętej polityki?

Trzy do pięciu lat po przystąpieniu UE do Konwencji.